МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС ВІБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

« ТЕОРІЯ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР»

Мова навчання – українська

Шифр та найменування галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Код та найменування спеціальності 051 «Економіка»

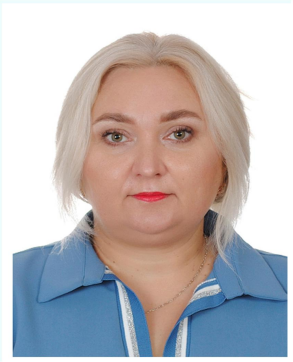
Освітньо-професійна програма «Економічна та продовольча безпека»

Ступінь вищої освіти бакалавр

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності С1 Економіка
та міжнародні економічні відносини,
спеціалізація С1.01 Економіка
«_31_» _08___ 2026 р. протокол №_1__.

Реєстраційний номер в навчальному відділі
К 21-02/2026-27

Кафедра:	Економічної безпеки, права та соціальнихпроцесів	
Викладач:	Згадова Наталія Сергіївна, доцент кафедри економічної безпеки, права та соціальних процесів, кандидат економічних наук, доцент	
ПРОФАЙЛ	Контакти: Nataliz_225@ukr.net, 048-7124061;	

Кафедра:	Економічної безпеки, права та соціальних процесів	
Викладач:	Атамась Галина Павлівна, доцент кафедри економічної безпеки, права та соціальних процесів, кандидат економічних наук, доцент	
Профайл	Контакти: galya.atamas25@gmail.com , 048-7124061	

1. Загальна інформація

Освітній компонент викладається на 3 курсі у 6 семестрі
Кількість: кредитів - 4, годин – 120

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	40	20	20
заочна	8	4	4
Самостійна робота, годин	Денна – 80	Заочна – 112	

Розклад занять

2. Анотація освітнього компоненту

Основною ланкою у соціальних системах та у відносинах, що формуються у середині та з навколишнім середовищем, завжди є людина. Своєю поведінкою, діяльністю, окрім позитивного впливу, вона може завдавати шкоди природі, людині, суспільству та машинам. З іншого боку, сама ж людина може бути об'єктом загрози, тобто втратити здоров'я, життя, власне майно тощо. Крім того, природні катаклізми також можуть дестабілізовувати діяльність соціальних систем. Відтак кожна соціальна система упродовж свого існування зазнає тих чи інших втрат у різних формах. Щоб їх уникнути чи зменшити фахівцям потрібні відповідні знання та навички з питань безпеки.

Поняття «безпека» багатоаспектне й складне за своєю структурою. Забезпечення безпеки підприємницьких структур обумовлене принциповою єдністю трьох його основних функцій – розвитку, безпеки та управління. Безпека розглядається як комплексне явище, що має фізичну й соціальну природу та виявляється, з одного боку, через стан системи, який має бути у допустимих межах, а з іншого – через безпекову діяльність, що має механізми протидії загрозам з метою захисту корпоративних інтересів, збереження цілісності підприємницької структури та сприяння її розвитку.

Розуміння категорії безпеки як функції, підсистеми життєдіяльності підприємницької структури змінює сам зміст управління нею. Його зміст зводиться до того, щоб навчитися управляти через формування та реалізацію корпоративних інтересів у сфері розвитку й

безпеки підприємницької структури.

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту – сприяти засвоєнню здобувачами вищої освіти необхідних теоретичних основ, методичних підходів і практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів забезпечення безпеки підприємницьких структур.

Завдання: підготовка здобувачів до вивчення галузевих безпекознавчих дисциплін та закладення базису щодо розуміння фундаментальних категорій безпеки підприємницьких структур; засвоєння структури і елементів підприємницької структури як об'єкта безпеки; вивчення загроз, методів їх діагностики та механізмів управління безпековою діяльністю.

В результаті вивчення ОК «Теорія безпеки підприємницьких структур» здобувач повинен:

знати: структуру, основні внутрішні та зовнішні елементи підприємницької структури та можливий їх дестабілізуючий вплив; сутність поняття «безпека» та його структурні елементи; сутність та вплив корпоративної культури й корпоративних інтересів на безпеку підприємницької структури; сутність понять «виклик», «загроза», «небезпека», відмінності між ними та механізми їх впливу на безпеку підприємницької структури; механізм управління безпековою діяльністю підприємницької структури.

вміти: визначати, аналізувати та оцінювати дію загроз на життєдіяльність підприємницької структури; аналізувати та визначати рівень безпеки підприємницької структури; аналізувати та оцінювати ефективність безпекової діяльності; формувати систему безпеки підприємницької структури; застосовувати наукові підходи до визначення загроз, рівня безпеки та ефективності функціонування її системи безпеки; застосовувати знання методології безпеки підприємницьких структур у практичній й науковій діяльності.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Теорія безпеки підприємницьких структур» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, визначені в Стандарті вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» (галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки») та освітньо-професійній програмі «Економічна та продовольча безпека» підготовки бакалаврів.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.
СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Програмні результати навчання:

5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).
17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.
22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.
24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних занять

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади управління та основи науки про безпеку			
1	Тема 1. Зміст навчальної дисципліни «Теорія безпеки підприємницьких структур».	2	1
2	Тема 2. Основні теорії організації та управління: класичні школи.	2	1
3	Тема 2. Основні теорії організації та управління: сучасні підходи.	2	—
4	Тема 3. Принципи самоорганізації, розвитку і безпеки підприємницьких структур.	2	—
5	Тема 4. Класифікація захисних властивостей в теорії безпеки підприємницьких структур.	2	—
	Разом за модулем 1:	**10**	**2**
Змістовий модуль 2. Концептуальні основи управління безпекою підприємницьких структур			
6	Тема 5. Поняття та зміст безпеки підприємницьких структур.	2	1
7	Тема 6. Поняття та зміст загроз безпеці підприємницьких структур.	2	1
8	Тема 7. Діагностика і виявлення загроз безпеці підприємницьких структур.	2	—
9	Тема 8. Концептуальні основи регулювання рівня безпеки: теоретичні засади.	2	—
10	Тема 8. Концептуальні основи регулювання рівня безпеки: механізми регулювання.	2	—
	Разом за модулем 2:	**10**	**2**
	Всього за ОК:	**20**	**4**

5.2 Перелік практичних занять

№ з/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Структура підприємницької структури та її внутрішні і зовнішні елементи як об'єкта безпеки.	2	1
2	Порівняльний аналіз основних теорій організації та управління.	2	1

3	Аналіз принципів самоорганізації та розвитку підприємницької структури.	2	—
4	Класифікація захисних властивостей підприємницької структури.	2	—
5	Оцінювання захисних властивостей підприємницької структури на прикладі конкретного підприємства.	2	—
6	Безпека підприємницької структури: поняття, зміст, корпоративні інтереси.	2	1
7	Ідентифікація та аналіз загроз безпеці підприємницької структури.	2	1
8	Методи діагностики та виявлення загроз безпеці підприємницької структури.	2	—
9	Визначення та оцінювання рівня безпеки підприємницької структури.	2	—
10	Формування системи безпеки та заходів регулювання рівня безпеки.	2	—
	Всього за ОК:	20	4

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Опрацювання теми 1 ЗМ1: зміст дисципліни та предмет теорії безпеки.	10	14
2	Опрацювання теми 2 ЗМ1: основні теорії організації та управління.	10	14
3	Опрацювання теми 3 ЗМ1: принципи самоорганізації і розвитку підприємницьких структур.	10	14
4	Опрацювання теми 4 ЗМ1: класифікація захисних властивостей.	10	14
5	Опрацювання теми 5 ЗМ2: поняття та зміст безпеки підприємницьких структур.	10	14
6	Опрацювання теми 6 ЗМ2: поняття та зміст загроз безпеці.	10	14
7	Опрацювання теми 7 ЗМ2: діагностика і виявлення загроз.	10	14
8	Опрацювання теми 8 ЗМ2: концептуальні основи регулювання рівня безпеки.	10	14
Всього за ОК:		**80**	**112**

Теми індивідуальних науково-дослідних завдань (рефератів), з яких здобувач обирає відповідні до тем курсу:

1. Еволюція теорій безпеки підприємницьких структур.
2. Корпоративні інтереси та корпоративна культура як чинники безпеки підприємницької структури.
3. Поняття «виклик», «загроза», «небезпека»: порівняльний аналіз.
4. Класифікація загроз безпеці підприємницької структури.
5. Механізм управління безпековою діяльністю підприємницької структури.
6. Методи діагностики рівня безпеки підприємницької структури.
7. Самоорганізація та розвиток підприємницьких структур в умовах невизначеності.
8. Людський чинник у безпеці підприємницької структури.
9. Міжнародний досвід управління безпекою підприємств.
10. Роль держави у забезпеченні безпеки підприємницьких структур.

Реферат (ЗМ1) та доповідь (ЗМ2) обираються з наведеного переліку.

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів з освітніх компонентів, що забезпечують вивчення даного ОК (діагностика первинних знань).

Формами поточного контролю є:

- *захист практичних робіт; виконання самостійних завдань (опрацювання тем, реферати, індивідуальне завдання);*
- *модульні контрольні роботи та тестування знань здобувачів з тем ЗМ;*
- *усний контроль (опитування, дискусія, обговорення на практичних заняттях);*
- *тощо.*

Підсумковий контроль – екзамен.

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів, денна	Максимальна кількість оціночних балів, заочна
Змістовий модуль 1. «Теоретичні засади управління та основи науки про безпеку»		
Практичні роботи* (денна: 5 робіт × 3,2 бала; заочна: 2 роботи × 6 балів)	16	12
Самостійна робота*: опрацювання тем (4 теми)	4	8
Самостійна робота*: реферат (ЗМ1)	5	5
Тестування*	10	10
Всього за змістовий модуль 1	**35**	**35**
Змістовий модуль 2. «Концептуальні основи управління безпекою підприємницьких структур»		
Практичні роботи* (денна: 5 робіт × 3,2 бала; заочна: 2 роботи × 6 балів)	16	12
Самостійна робота*: опрацювання тем (4 теми)	4	8
Самостійна робота*: доповідь (ЗМ2)	5	5
Тестування*	10	10
Всього за змістовий модуль 2	**35**	**35**
Екзамен	**30**	**30**
Всього	**100**	**100**

Розподіл балів у межах модуля: денна форма – практичні роботи: 5 робіт × 3,2 бала = 16; самостійна робота – опрацювання 4 тем × 1 бал = 4, реферат (ЗМ1) або доповідь (ЗМ2) – 5 балів, тестування – 10 балів. Мінімальна сума за кожен модуль – 21 бал (60%); для екзамену – 18 балів (60%) з 30. Загальна мінімальна сума за семестр – 60 балів. Заочна форма: практичні роботи – 2 роботи × 6 балів = 12; опрацювання 4 тем × 2 бали = 8, реферат (ЗМ1) або доповідь (ЗМ2) – 5 балів, тестування – 10 балів (разом 35 балів за модуль).

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в Одеському національному технологічному університеті.

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Підсумковий контроль – екзамен

27-30 балів	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	відмінно
23-26 балів	якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	дуже добре
18-22 бали	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними уміннями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	задовільно
0-17 балів	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, уміннями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	незадовільно

Практичні роботи

Денна (3,2 бала за роботу)	*Заочна (6 балів за роботу)*	Критерії оцінювання	Оцінка
2,9 – 3,2 бала	***5,4 – 6 балів***	*Практична відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді (90–100%)*	відмінно
2,4 – 2,8 бала	***4,4 – 5,3 бала***	*Практична відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності (74–89%)*	дуже добре
1,9 – 2,3 бала	***3,6 – 4,3 бала***	*Практична відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки (60–73%)*	добре
1,1 – 1,8 бала	***2,1 – 3,5 бала***	*Практична відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки (35–59%)*	достатньо
0 – 1,0 бала	***0 – 2 бали***	*Практична не відпрацьована або дані незадовільні відповіді (0–34%)*	незадовільно

Опрацювання теми: денна – максимум 1 бал за тему: 0,9–1,0 – відмінно; 0,8 – дуже добре; 0,6–0,7 – добре; 0,4–0,5 – достатньо; 0–0,3 – незадовільно. Заочна – максимум 2 бали за тему: 1,8–2,0 – відмінно; 1,5–1,7 – дуже добре; 1,2–1,4 – добре; 0,7–1,1 – достатньо; 0–0,6 – незадовільно. Реферат (ЗМ1) та доповідь (ЗМ2), максимум 5 балів: 4,5–5 – відмінно; 3,7–4,4 – дуже добре; 3,0–3,6 – добре; 1,8–2,9 – достатньо; 0–1,7 – незадовільно. Підготовка до практичних занять оцінюється в межах практичних робіт: денна – максимум 3,2 бала за роботу, заочна – максимум 6 балів за роботу.

Лекційні заняття безбальні. Засвоєння лекційного матеріалу перевіряється через тестування модуля (максимум 10 балів) та захист практичних робіт, критерії яких наведено вище.

Індивідуальні завдання/Тестування (оцінювання)

Денна (максимум 10 балів)	***Заочна (максимум 10 балів)***	Критерії оцінювання (тестування)	Оцінка
9–10 балів	***9–10 балів***	*90–100 % правильних відповідей*	відмінно
7–8 балів	***7–8 балів***	*74–89 % правильних відповідей*	дуже добре
6 балів	***6 балів***	*60–73 % правильних відповідей*	добре
4–5 балів	***4–5 балів***	*35–59 % правильних відповідей*	достатньо
0–3 бали	***0–3 бали***	*0–34 % правильних відповідей*	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:
Лекційні заняття: проблемний виклад; дискусія; аналіз конкретних ситуацій; наочні методи (схеми, моделі, таблиці).
Практичні заняття: аналіз конкретних ситуацій безпеки підприємницьких структур (кейс-метод); розрахунок показників рівня безпеки; групове обговорення; розв'язання ситуаційних задач.
Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів і наукових джерел; підготовка реферату або доповіді; виконання розрахункових завдань; розв'язання тестових завдань.

8.Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Формування інклюзивної моделі розвитку підприємницьких структур агробізнесу України [Текст] : дис. ... д-ра філософії : спец. 051 "Економіка" / О. І. Кушнір ; наук. кер. О. І. Павлов ; Одес. нац. технол. ун-т. — Одеса, 2023. — 237 с. https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2163715
2. Поліщук, Сергій Володимирович. Основи підприємницької діяльності: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студентів ден. та заоч. форм навчання першого бакалавр. рівня вищ. освіти спец. 051 "Економіка" освіт.-проф. програми "Економіка бізнес-підприємства"./ С. В. Поліщук, О. П. Кавтиш ; Нац. техн. ун-т "Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського". — Електр- мереж. навч. вид. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 153 с. (https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2068056)
3. Трансформації вітчизняного підприємництва в умовах ризиків і загроз сьогодення [Текст] : монографія / Н. Й. Басюркіна, О. О. Богданов, А. В. Гріщенко та ін. ; за ред. Н. Й. Басюркіної; Одес. нац. технол. ун-т. — Івано-Франківськ, 2023. — 467 с.
(https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2134210)
4. Інформаційне та обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. М. Левченко, Н. С. Шалімова, Т. І. Грінка, О. В. Сторожук ; Центральноукр. нац. техн. ун-т. — Кропивницький, 2022. — 190 с.
(https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2305504)
5. Інноваційне підприємництво та управління стартап проєктами [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Н. О. Грицюк, О. А. Івашко, Т. В. Сак ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. — Луцьк : Вежа-Друк, 2022. — 172 с. https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2276549

Електронні ресурси:

Офіційний веб-портал «Законодавство України» – https://zakon.rada.gov.ua/laws
Урядовий портал – https://www.kmu.gov.ua/
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – http://www.nbuv.gov.ua/
Науково-технічна бібліотека ОНТУ – https://library.ontu.edu.ua/

Нормативно-правові акти:

Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.
Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII.
Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI.

9.Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, Корпоративному кодексу ОНТУ, Кодексу академічної доброчесності ОНТУ, Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ, Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в ОНТУ, вимог ISO 9001:2015 та роботодавців

Викладач ПІДПИСАНО Наталія ЗГАДОВА

Викладач ПІДПИСАНО Галина АТАМАСЬ

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри Економічної безпеки, права та соціальних процесів

Протокол від «_28__» _ серпня_ 2026_ р. № _1___

Завідувачка кафедри ПІДПИСАНО Наталія ЗГАДОВА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП «Економічна та продовольча безпека»
к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної безпеки, права та соціальних процесів ОНТУ ПІДПИСАНО Галина АТАМАСЬ